

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

3143

Na temelju članka 43. stavka 10. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi («Narodne novine«, broj 87/08, 86/09, 92/10 – ispr. i 90/1 1) ministar znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske

ODLUKU

O PROGRAMU HRVATSKOGA JEZIKA ZA PRIPREMNU NASTAVU ZA UČENIKE OSNOVNE I SREDNJE ŠKOLE KOJI NE ZNAJU ILI NEDOVOLJNO POZNAJU HRVATSKI JEZIK

I.

Ovom se odlukom donosi Program hrvatskoga jezika za pripremnu nastavu za učenike osnovne i srednje škole koji ne znaju ili nedovoljno poznaju hrvatski jezik.

II.

Sadržaj Programa iz točke I. sastavni je dio ove odluke.

III.

Pripremna nastava provodi se prema Programu iz točke I. ove odluke i organizira u školskoj ustanovi koju utvrđuje ured državne uprave nadležan za poslove obrazovanja, odnosno Gradski ured Grada Zagreba nadležan za poslove obrazovanja.

IV.

Ova odluka stupa na snagu s danom donošenja.

Klasa: 023-03/11-01/00008
Urbroj: 533-17-11-0005
Zagreb, 30. studenoga 2011.

Ministar
dr. sc. Radovan Fuchs, v. r.

PROGRAM HRVATSKOGA JEZIKA ZA PRIPREMNU NASTAVU za učenike osnovne i srednje škole koji ne znaju ili nedovoljno poznaju hrvatski jezik

Uvod

Program hrvatskoga jezika za pripremnu nastavu namijenjen je učenicima koji ne znaju ili nedovoljno poznaju hrvatski jezik, na temelju čl. 43. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (MZOŠ, 2008) i Zakona o izmjenama i dopunama zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (MZOŠ, 2010.). Može poslužiti

učenicima hrvatskoga kao inoga jezika u različitu odnosu prema hrvatskomu jeziku. Jedna su vrsta učenici oni koji žive u Hrvatskoj i kojima je neki od manjinskih jezika materinski jezik. Njima je hrvatski drugi jezik, ali ga neki od njih slabije ili vrlo slabo poznaju jer se (gotovo) isključivo služe materinskim jezikom, i u domu i u okolini gdje žive. Drugu vrstu učenika čine oni koji su se nedavno doselili u Hrvatsku i kojima je hrvatski strani jezik. Treća su vrsta učenici nasljedni govornici koji u nekome stupnju poznaju hrvatski, barem u pojedinim jezičnim djelatnostima.

Koncepcija programa utemeljena je na odgojno-obrazovnim ciljevima jezično-komunikacijskoga područja Nacionalnoga okvirnoga kurikula (MZOŠ, 2010) i u skladu je s načelima holističkoga, humanističkoga, komunikacijskoga i funkcionalnoga pristupa učenju i poučavanju.

Svrhu, ciljeve i obrazovna postignuća Programa valja ostvariti prema načelima funkcionalno-komunikacijskoga sustava na različitim vrstama tekstova s obzirom na razvojnu dob, jezično predznanje i kulturološko-socijalno okružje iz kojega učenik dolazi i u koje dolazi.

Vrjednovanje obrazovnih postignuća učenika treba biti isključivo formativno.

Obrazovna postignuća zadana su na općoj razini tako da se mogu prilagoditi svakomu učeniku prema njegovim obilježjima, poglavito potrebama, dobi i predznanju.

0.1. Vremenski okvir

Predviđeno je da program traje 70 sati s mogućim odstupanjima (do 7 sati više ili manje) s obzirom na individualno napredovanje svakoga učenika. Program je namijenjen za pripremnu nastavu i podrazumijeva intenzivno učenje hrvatskoga jezika tijekom najviše jedne nastavne godine. Učenici koji njime brže ovladaju moći će se prije uključiti u redovnu nastavu, djelomično ili potpuno.

0.2. Svrha

Učenicima inojezičnim govornicima hrvatskoga treba omogućiti usvajanje i ovladavanje hrvatskim jezikom za sporazumijevanje u svakodnevnom životu: praćenje nastave, snalaženje u školskom okruženju, komunikaciju u bližoj i široj zajednici. Potrebno je stvoriti društveno-afektivno ozračje pogodno za usvajanje i ovladavanje hrvatskim kao inim jezikom da bi učenicima omogućili shvaćanje važnosti komunikacijske kompetencije zbog uključivanja u školski i svakodnevni život u novoj okolini.

0.3. Način provedbe programa

Ciljevi i obrazovna postignuća zadana su na općoj razini tako da se mogu prilagoditi svakomu učeniku, stoga je Program temelj za izradu individualiziranih programa za svakoga učenika s obzirom:

- na pojedinačne potrebe učenika: njegovo predznanje, razvojnu dob, kulturno i društveno okružje iz kojega učenik dolazi i u koje dolazi;
- na školski kurikulum, godišnji plan i program škole, razred u koji je učenik uključen;
- na uvjete održavanja nastave u školi: broj učenika, broj učitelja, prostor, oblike rada: pojedinačno, u paru, u skupini.

Također je važno naglasiti da napredak i procjenu postignuća učenika treba pratiti kontinuirano i s obzirom na napredak učenika, prilagođavati i izmjenjivati metode i strategije učenja i poučavanja korisniku Programa (učeniku).

U odabiru lingvometodičkih predložaka treba poštivati načelo od jednostavnijega prema složenom i to s obzirom na teme, ustroj teksta, jezične strukture i rječnik. Poučavanje i učenje treba započeti na kratkim jednostavnim obavijesnim tekstovima (na početku i pojedinačnim riječima, izrazima i rečenicama), a potom postupno, s obzirom na individualni napredak učenika, uključivati i neknjiževne i književnoumjetničke tekstove. Tekstovi u početku učenja jezika trebaju biti kratki, neopširni, pisani razumljivim stilom i jezikom, a s napretkom učenika mogu postajati sve dulji i složeniji. Opsežniji i složeni.

Jezične strukture (morfološke i sintaktičke) u lingvometodičkim predlošcima također trebaju bit odabrane u skladu s predznanjem učenika od najjednostavnijih (za učenike bez znanja hrvatskoga ili s minimalnim znanjem) do složenih (za učenike koji nedostavno poznaju hrvatski jezik). Lingvometodički predlošci trebaju biti i leksički prikladni, u početku učenja s najčešćim riječima (onima koje se najčešće pojavljuju u pisanim ili govorenim tekstovima izvornih govornika hrvatskoga jezika), fonološki manje zahtjevnim, u konkretnom ili čestom značenju, a kasnije s rjeđim riječima, obilježenim riječima, riječima u njihovu prenesenom ili manje čestom značenju. U početku učenja valja birati *prototipne riječi*, one koje najbolje predstavljaju određene kategorije ili skupine riječi, koje s ostalim članovima kategorija, odnosno skupine, dijele najviše obilježja (npr. prototipni je predstavnik kategorije voće jabuka, a ne lješnjak; prototipna je imenica za oprimjerivanje sklonidbe imenica ženskoga roda *lopta*, a ne *ruka* zato što u nekim padežima ruka ima sibiliziranu osnovu – *ruci*).

Kao lingvometodički predlošci mogu poslužiti obavijesni, neknjiževni i književnoumjetnički tekstovi, govorni i pisani. Govorni tekstovi mogu biti govorno sastavljeni ili napisani pa pročitani. Pisani tekstovi moraju biti napisani pisanim ili tiskanim slovima na standardnom hrvatskom jeziku. Tekstovi mogu biti izvorni ili jezično prilagođeni, a valja ih birati s obzirom na dob, predznanje, potrebe i interese korisnika (učenika) Programa.

Jednostavni obavijesni tekstovi imaju ulogu prijenosa obavijesti: obavijesti iz školske i svakodnevne sredine, kratke i jednostavne upute za snalaženje.

Neknjiževni tekstovi uključuju tekstove tiskovina i elektroničkih medija (novinske, televizijske, internetske, udžbeničke tekstove...) i sadržajno trebaju obuhvatiti sve školske predmete, odnosno aktualne životne teme i sadržaje bliske svakodnevnom iskustvu, životu i interesu učenika. Učenike valja poučavati na tekstovima različitih funkcionalnih stilova.

Književnoumjetnički tekstovi mogu biti: kratke priče, anegdote, šale, pjesme i slično. Najprije moraju biti pisani na standardnom hrvatskom jeziku, a poslije se mogu koristiti i tekstovi dijalekta u kojem korisnik Programa živi.

Kao predlošcima u nastavi valja se služiti i filmovima (dokumentarnim, igranim ili animiranim), reklamama, pjesmama, stripovima, fotografijama, slikama, ilustracijama i slično.

1. Ciljevi

Ciljevi su oblikovani s obzirom na učenje i poučavanje koje je utemeljeno na načelima komunikacijsko-funkcionalnoga sustava što podrazumijeva rad na tekstu.

1.1. Slušanje

– Razumjeti obavijesne, neknjiževne i književnoumjetničke tekstove (od jednostavnih prema složenima) u cijelosti na globalnoj razini.

– Razumjeti i uz uputu ili samostalno izdvojiti glavnu ideju i važne pojedinosti iz različitih vrsta obavijesnih tekstova, neknjiževnih i književnoumjetničkih tekstova (od

jednostavnih prema složenima).

- Razumjeti i uz uputu ili samostalno izdvojiti pojedinačne ideje obavijesnih, neknjiževnih i književnoumjetničkih tekstova (od jednostavnih prema složenima).
- Razumjeti i uz uputu ili samostalno izdvojiti ključne riječi iz obavijesnih, neknjiževnih i književnoumjetničkih tekstova (od jednostavnih prema složenima).
- Razumjeti i poštovati obilježja hrvatske, svoje i drugih kultura u svojem bližem okruženju u obavijesnim, neknjiževnim i književnoumjetničkim tekstovima.

1.2. Govorenje

- Uz uputu i samostalno oblikovati i izgovoriti riječi, sintagme, jednostavne rečenice i složene rečenice.
- Uz uputu ili samostalno oblikovati i izgovoriti odgovor, pitanje, poruku, molbu ili kratki obavijesni tekst.
- Uz uputu ili samostalno prepričati jednostavan događaj na temelju iskustva ili zadanoga teksta.
- Uz uputu ili samostalno opisati sebe, poznate i bliske osobe, predmete i poznati unutarnji i vanjski prostor.
- Razumjeti i poštovati obilježja hrvatske, svoje i drugih kultura u svojem bližem okruženju u različitim vrstama govornih tekstova.

1.3. Čitanje

- Prepoznati slova i razumjeti vezu između glasa i odgovarajućega slova.
- Ovladati analitičko–sintetičkim čitanjem riječi.
- Čitati riječi, skupove riječi i rečenice, razumjeti značenje uz pomoć slika, ilustracija i zvuka.
- Čitati i razumjeti obavijesne, neknjiževne i književnoumjetničke tekstove (od jednostavnih prema složenima) u cijelosti i na globalnoj razini.
- Razumjeti i uz uputu ili samostalno izdvojiti glavnu ideju i važne pojedinosti iz različitih vrsta obavijesnih tekstova, neknjiževnih i književnoumjetničkih tekstova (od jednostavnih prema složenima).
- Razumjeti i uz uputu ili samostalno izdvojiti pojedinačne ideje obavijesnih, neknjiževnih i književnoumjetničkih tekstova (od jednostavnih prema složenima).
- Razumjeti i uz uputu ili samostalno izdvojiti ključne riječi iz obavijesnih, neknjiževnih i književnoumjetničkih tekstova (od jednostavnih prema složenima).
- Razumjeti i poštovati obilježja hrvatske, svoje i drugih kultura u svojem bližem okruženju u obavijesnim, neknjiževnim i književnoumjetničkim tekstovima.

1.4. Pisanje

- Prepisati i pisati slova, riječi, skupove riječi i rečenice tiskanim i pisanim slovima.
- Prepisati čitljivo i točno rečenice i jednostavne tekstove.
- Upisati podatke u jednostavne obrasce.

- Oblikovati i pisati jednostavne rečenice i složene rečenice na temelju zadanog ili samostalno odabranoga predloška.
- Uz putu ili samostalno oblikovati i pisati odgovor, pitanje, obavijest molbu na temelju zadanoga ili samostalno odabranoga predloška.
- Uz uputu i samostalno oblikovati i pisati vezani tekst u kojemu je prepričan jednostavan događaj na temelju predloška, zadanoga teksta ili iskustva.
- Uz uputu i samostalno opisati sebe, poznate i bliske osobe, predmete i poznati unutarnji i vanjski prostor uz događaj na temelju predloška, zadanoga teksta ili iskustva.
- Razumjeti i poštovati obilježja hrvatske, svoje i drugih kultura u svojem bližemu okružju u različitim vrstama pisanih tekstova.

1.5. Međudjelovanje

- Sudjelovati u razgovorima: pozdravljanje, upoznavanje i vođenje razgovora o poznatim temama odgovarajući na pitanja i oblikujući pitanja.
- Sudjelovati u jednostavnim raspravama u kojima učenik može reći što želi, što mu se sviđa ili ne sviđa u didaktičkoj sredini ili vršnjačkim svakodnevnim situacijama.
- Sudjelovati u razgovoru u kojemu se prepričava događaj na temelju vlastitoga iskustva, iznose svoja iskustva i uspoređuje s iskustvima sugovornika.
- Sudjelovati u razgovoru ili raspravi u kojemu se prepričava događaj na temelju vlastitoga slušanja, čitanja ili gledanja.
- Samostalno upisati podatke u jednostavne obrasce.
- Oblikovati i napisati odgovore, pitanja i jednostavne obavijesne tekstove (elektronička pošta, SMS-poruke, razglednica, osobna pisma...) na temelju zadanog ili samostalno odabranog predloška.
- Razumjeti i odgovoriti usmeno ili pismeno na pisani tekst (molbu, obavijest, oglas, pismo).
- Razumjeti i odgovoriti na pročitana pitanja i upute koje se odnose na obavijesni tekst, opis i događaj (priču).
- Samostalno napisati riječ, izolirane izraze, rečenice i kratki tekst na temelju slušnoga predloška i tiskanoga ili rukom napisanoga teksta.

Jezično-komunikacijsko područje – hrvatski za pripremnu nastavu (70 sati)

U nastavku teksta navode se obrazovna postignuća u pojedinim jezičnim djelatnostima. Daju se i prijedlozi tema i sadržaja s obzirom na ciljnu skupinu kojoj pripada učenik, odnosno napomene za provođenje aktivnosti, kao i strategije učenja, poučavanja i uporabe jezika.

2. Slušanje

2.1. Obrazovna postignuća

Nakon završetka programa učenik može:

- prepoznati važnost slušanja s namjerom radi razumijevanja teksta na općoj razini;

- prepoznati važnost slušanja s namjerom radi razumijevanja važnih pojedinosti u tekstu;
- razumjeti značenje obavijesnih tekstova, npr. pozdrava, poruka, vijesti i slično u cjelini na globalnoj razini s obzirom na kontekst;
- razumjeti značenje neknjiževnih tekstova, npr. događaja iz vlastitoga iskustva i svakodnevnoga života, uputa, zadataka, opisa osoba, opisa unutarnjega i vanjskoga prostora, prilagođenih udžbeničkih tekstova (različitih školskih predmeta) i slično u cjelini na globalnoj razini s obzirom na kontekst;
- razumjeti značenje književnoumjetničkih tekstova, npr. priča bliskih iskustvu učenika i aktualnog sadržaja, pjesama, anegdota, šala i dr. u cjelini na globalnoj razini s obzirom na kontekst;
- izdvojiti glavne ideje i važne pojedinosti uz uputu ili samostalno na temelju slušnoga predloška;
- izdvojiti pojedinačne ideje uz uputu ili samostalno na temelju slušnoga predloška;
- izdvojiti ključne riječi, potrebne i bitne uz uputu ili samostalno na temelju slušnoga predloška;
- uočiti i poštovati različitosti i vrijednosti hrvatske i svoje kulture.

2.2. Temeljne kognitivne, metakognitivne i društveno-afektivne strategije

Tijekom slušanja i nakon njega, učenik može:

- tražiti pomoć zbog nerazumijevanja govorenoga teksta, rečenice, skupa riječi ili riječi;
- samostalno objasniti značenje teksta, dijelova teksta, rečenice, sintagme ili poznatih riječi
- tražiti objašnjenje nepoznate riječi ili izraza;
- samostalno povezati nepoznatu riječ s kontekstom i otkriti njezino značenje u rečenici i u okviru teksta;
- povezivati značenje nove riječi s poznatima riječima koje se odnose na poznate situacije, svakodnevicu, iskustvo, životno i školsko okruženje;
- nove riječi iz teksta zamijeniti poznatima;
- razlikovati kulturološke obrasce vođenja razgovora (sa starijom osobom, vršnjacima u slobodnom razgovoru ili u didaktičkoj sredini);
- sažeti tekst koji je čuo;
- služiti se jezičnim priručnicima s obzirom na dob i predznanje.

2.3. Prijedlozi aktivnosti i sadržaja za poučavanje i učenje

Prve vježbe slušanja treba provoditi na lingovometodičkim tekstovima koje čine skupovi riječi (izrazi), rečenice, obavijesni tekstovi, npr. tekstovi sljedećih tema i sadržaja:

- a) pozdravljanje, upoznavanje, opraštanje, ispričavanje odraslima ili vršnjacima

b) osobno predstavljanje (mjesto življenja, sredina iz koje učenik dolazi)

c) obavijestima iz školskoga života, nazivi predmeta, raspored sati, ostali sadržaji važni za školski život.

– Učenike valja izložiti slušanju objašnjenja uputa i zadataka pojedinih školskih predmeta s obzirom na potrebe učenika.

– Predstaviti učenicima komunikacijske obrasce pri susretu uz različite dramske igre, kratke i jednostavne upute za snalaženje u prostoru: kako stići od kuće do škole i obrnuto, pješice ili javnim ili školskim prijevozom.

– Upoznati socijalno-kulturološka obilježja zemlje i sredine iz koje učenik dolazi da bi se moglo planirati i organizirati poučavanje i učenje.

– Izložiti učenike slušanju učiteljeva govora ili čitanja, na primjer:

a) pričanje ili čitanje priče;

b) prepričavanje priče, književnoumjetničkog teksta, odslušane priče;

c) prepričavanje prema nizu slika ili filma prema planu: uvod, razrada, zaključak;

d) pričanje zanimljivoga događaja iz života ili izmišljenog događaja prema predlošku, a zatim samostalno

e) čitanje neknjiževnih ili književnoumjetničkih tekstova.

– Tekstovi za vježbe slušanja:

a) obavijesti, vijesti na radiju, televiziji, internetu, novinama;

b) prilagođeni tekstovi o svakodnevnim školskim problemima, o svakodnevnim životnim situacijama (trgovina, cijene, narudžba jela, prehrana, mjeseci u godini, osobni podaci, snalaženje na planu grada) koje sastavljaju učitelji ili nastavnici, izvorni govornici, učenici;

c) prilagođeni ili izvorni književnoumjetnički tekstovi u skladu s predznanjem, interesima i potrebama korisnika Programa.

3. Govorenje

3.1. Obrazovna postignuća

Nakon završetka programa učenik može:

– razumjeti i ponoviti ustaljene izraze pozdravljanja, upoznavanja, predstavljanja;

– ponoviti kratke obavijesti (početak nastave, vrijeme informacija i slično);

– uz uputu ili samostalno oblikovati i izgovoriti jednostavne rečenice o sebi: tko je, odakle dolazi, gdje živi i što radi;

– odgovoriti na pitanje i uputiti pitanje sugovorniku;

– ispričati događaj iz vlastitoga života i iskustva;

– ispričati događaj na temelju zadanoga ili samostalno odabranoga predloška;

– prepričati radnju nekog događaja koji je čuo ili je u njemu sudjelovao;

- prepričati radnju filma ili priče (koju je čuo ili pročitao) na temelju zadanog ili samostalno odabranoga predloška;
- uz uputu ili samostalno opisati sebe, poznate i bliske osobe, predmete i poznati unutarnji i vanjski prostor;
- opisati osobe ili vanjski ili unutarnji prostor na temelju zadanoga ili samostalno odabranoga predloška;
- iznijeti svoj stav ili mišljenje o poznatoj i bliskoj temi;
- prepoznati i poštovati vrijednosti hrvatske i svoje kulture.

3.2. Temeljne kognitivne, metakognitivne i društveno-afektivne strategije

U govoru učenik može:

- samostalno započeti predstavljanje ili upoznavanje;
- samostalno proizvesti kraće monološke oblike kojima je poučavan;
- samostalno tražiti pomoć zbog nemogućnosti oblikovanja govorenih tekstova;
- izgovarati riječi prikladnim tempom, razgovijetno govoriti;
- samostalno pratiti i pritom procijeniti vlastiti izgovor;
- ponavljati izgovorene riječi i rečenice i uspoređivati ih s materinskim jezikom;
- osvijestiti potrebu za samoispravljanjem i potrebu za ponavljanjem izraza;
- ponoviti pojedine riječi ili rečenice radi boljšeg izgovora ili razumijevanja;
- samostalno objasniti značenje riječi kojima se služi;
- riječima koje ne zna objasniti značenje (parafrazirati) ili ih zamijeniti poznatim bliskoznačnicama;
- nadzirati vlastito učenje i ovladavanje riječima i izrazima u izgovoru;
- samostalno planirati izlaganje jednostavnih obavijesnih tekstova poštujući strukturu: uvod, razrada, zaključak na temelju zadanog ili samostalno odabranog predloška;
- započeti društvene kontakte služeći se uobičajenim oblicima pristojnog ponašanja prilikom pozdravljanja, upoznavanja, ispričavanja, prihvaćanja ili odbijanja poziva;
- razlikovati kulturološke obrasce vođenja razgovora (sa starijom osobom, vršnjacima u slobodnom razgovoru ili u didaktičkoj sredini);
- služiti se jezičnim priručnicima s obzirom na dob i predznanje.

3.3. Prijedlozi aktivnosti i sadržaja za poučavanje i učenje

- Uvježbati govorenje koje se temelji na skupovima riječi (izrazima), rečenicama, tekstovima sa sljedećim sadržajem:
 - a) pozdravljanje, upoznavanje, opraštanje, ispričavanje odraslima i vršnjacima
 - b) osobno predstavljanje (mjesto življenja, sredina iz koje dolazi)

c) obavijestima iz školskoga života, nazivi predmeta, raspored sati, ostali sadržaji važni za školski život

d) iznošenje prijedloga i planova, preporučavanje događaja i sadržaja, opisivanje.

– Omogućiti samostalno objašnjavanje uputa i zadataka pojedinih školskih predmeta ili traženje objašnjenja od nastavnika.

– Uvježbati primjerene komunikacijske obrasce pri susretu uz različite dramske igre; kratke i jednostavne upute za snalaženje u prostoru (kako stići od kuće do škole i obrnuto, pješice ili javnim ili školskim prijevozom) i slično.

– Nakon slušanja ili čitanja pripremiti vježbe govorenja:

a) pričanje priče prema nizu slika;

b) pričanje priče uz pomoć bilješki o glavnim događajima, najprije prema predlošku, a zatim samostalno;

c) pričanje ili prepričavanje priče, književnoumjetničkog teksta, odslušane priče

d) pričanje prema nizu slika ili filma prema planu: uvod, razrada, zaključak;

e) pričanje ili prepričavanje zanimljivoga događaja iz života ili izmišljenoga događaja prema predlošku, a zatim samostalno.

– Upoznati socijalno-kulturološka obilježja zemlje i sredine iz koje učenik dolazi da bi se moglo planirati i organizirati poučavanje i učenje.

– Tekstovi za vježbe govora:

a) obavijesti, vijesti na radiju, televiziji, internetu, novinama;

b) prilagođeni tekstovi o svakodnevnim školskim problemima, o svakodnevnim životnim situacijama (trgovina, cijene, narudžba jela, prehrana, mjeseci u godini, osobni podaci, snalaženje na planu grada) koje sastavljaju učitelji ili nastavnici, izvorni govornici;

c) prilagođeni književnoumjetnički tekstovi u skladu s predznanjem, interesima i potrebama korisnika Programa.

4. Čitanje

Svi učenici koji nisu učili čitati na hrvatskome jeziku, bilo da su nepismeni, da se služe slikovnim pismima ili drugačijim glasovnim pismima, trebaju naučiti čitati hrvatska slova. Kod učenika koji se služe različitim glasovnim pismima, potrebno je posebno se baviti onim slovima kojima se u hrvatskome jeziku bilježe drugi glasovi te onima kojima se isti ili slični glasovi u dvama jezicima bilježe na drugi način. Stoga ostvarivanje obrazovnih postignuća početnoga čitanja ovisi o tome zna li korisnik Programa čitati i kakvu vrstu pisma.

4.1. Obrazovna postignuća početnoga čitanja

– razlikovati slova od drugih znakova;

– razlikovati značenja riječi, pisane riječi, skupova riječi i slikovnih rečenica (globalno);

– razumjeti i prepoznati pisane (logografske) poruke;

- prepoznati slova i razumjeti vezu s glasom na primjerima čestih i prototipnih riječi;
- analizirati i raščlaniti zvukove (glasove) i sintetizirati u riječ i pravilno artikulirati glasove;
- raščlaniti poznate riječi na glasove i slova;
- povezivati glasove i slova u cjelovitu riječ, a riječi u rečenicu (sinteza).

4.1.1. Temeljne kognitivne, metakognitivne i društveno-afektivne strategije

Učenik može:

- koristiti se logografskim strategijama (slika i riječ);
- usvajati velika i mala tiskana slova latiničkoga pisma oponašanjem i učenjem po modelu;
- samostalno povezati nepoznatu riječ s kontekstom i otkriti njezino značenje u jednostavnim rečenicama.

4.1.2. Prijedlozi aktivnosti i sadržaja za poučavanje i učenje početnoga čitanja

- Dati primjer prepoznavanja slova i uspostaviti vezu između glasa i odgovarajućega slova.
- Prepoznati napisano slovo i izgovoriti odgovarajući glas.
- Ilustrirati oblike slova, uspostaviti vezu s glasom na razini reprodukcije.
- Pokazati pisanje riječi na temelju slike, kombinirati tehnike pisanja (crta, šara, tekst) kao mogućnost izražavanja misli.

4.2. Obrazovna postignuća čitanja

Nakon završetka programa učenik može:

- prepoznati važnost čitanja s namjerom radi razumijevanja teksta u cjelini na globalnoj razini s obzirom na kontekst;
- prepoznati važnost čitanja s namjerom radi razumijevanja važnih pojedinosti u tekstu;
- razumjeti značenje obavijesnih tekstova npr. pozdrava, poruka, vijesti i slično u cjelini na globalnoj razini s obzirom na kontekst;
- razumjeti značenje neknjiževnih tekstova, npr. događaja iz vlastitog iskustva i svakodnevnog života, uputa, zadataka, opisa osoba, opisa unutarnjeg i vanjskog prostora, prilagođenih udžbeničkih tekstova (različitih školskih predmeta) i slično u cjelini na globalnoj razini s obzirom na kontekst;
- razumjeti značenje književnih tekstova, npr. priča bliskih iskustvu učenika i aktualnoga sadržaja, pjesama, anegdota, šala i drugih u cjelini na globalnoj razini s obzirom na kontekst;
- uz uputu ili samostalno izdvojiti na temelju pročitana glavnu ideju teksta i važne pojedinosti;
- uz uputu ili samostalno izdvojiti na temelju pročitana pojedinačne ideje;

– uz uputu ili samostalno izdvojiti na temelju pročitana ključne riječi, potrebne i bitne;

– uočiti i poštovati različitosti i vrijednosti hrvatske i svoje kulture.

4.2.1. Temeljne kognitivne, metakognitivne i društveno-afektivne strategije

Tijekom čitanja i nakon čitanja učenik može:

– tražiti pomoć zbog nerazumijevanja teksta, rečenice, skupa riječi ili riječi

– samostalno objasniti značenje teksta, dijelova teksta, rečenice, sintagme ili poznatih riječi

– tražiti objašnjenje nepoznate riječi ili izraza;

– samostalno povezati nepoznatu riječ s kontekstom i otkriti njezino značenje u rečenici i u okviru teksta;

– povezati značenje nove riječi s poznatim riječima koje se odnose na poznate situacije;

– svakodnevicu, iskustvo, životno i školsko okruženje;

– nove riječi iz teksta zamijeniti poznatima;

– uočiti vlastito odstupanje u čitanju i osvijestiti potrebu samoispravljanja (potreba za uzastopnim ponavljanjem);

– osvijestiti važnost nadziranja vlastitog napretka u ovladavanju čitanjem;

– koristiti se jezičnim priručnicima s obzirom na dob i predznanje.

4.2.2. Prijedlozi aktivnosti i sadržaja za poučavanje i učenje

– Prve vježbe čitanja treba provoditi na lingovometodičkim tekstovima koje čine skupovi riječi (izrazi), rečenice, obavijesni tekstovi, npr. tekstovi tema i sadržaja:

a) pozdravljanje, upoznavanje, opraštanje, ispričavanje odraslima i vršnjacima;

b) osobno predstavljanje (mjesto življenja, sredina iz koje dolazi);

c) obavijestima iz školskoga života, nazivi predmeta, raspored sati, ostali sadržaji važni za školski život.

– Treba izložiti učenike čitanju (potom i objašnjenju) uputa i zadataka pojedinih školskih predmeta s obzirom na potrebe učenika.

– Vježbe čitanja valja provoditi na tekstovima svih školskih predmeta, a tekstovi mogu imati i pokoji internacionalizam.

– Upoznati socijalno-kulturološka obilježja zemlje iz koje učenik dolazi da bi se moglo planirati i organizirati poučavanje i učenje.

– Vježbe čitanja i čitanja s razumijevanjem uz objašnjenje mogu se ostvariti na sljedećim tekstovima:

a) obavijesti, vijesti na radiju, televiziji, internetu, novinama, podslovi (*titlovi*) na filmu;

b) neknjiževni tekstovi: upute i zadaci drugih školskih predmeta, udžbenički tekstovi, učenički sastavci; prilagođeni tekstovi o svakodnevnim školskim problemima, o svakodnevnim životnim situacijama (trgovina, cijene, narudžba jela, prehrana, mjeseci u godini, osobni podaci, snalaženje na planu grada) koje sastavljaju učitelji ili nastavnici, izvorni govornici;

c) prilagođeni književnoumjetnički tekstovi u skladu s predznanjem, interesima i potrebama korisnika Programa.

5. Pisanje

Svi učenici koji nisu učili pisati na hrvatskome jeziku, bilo da su nepismeni, da se služe slikovnim pismima ili drugačijim glasovnim pismima, trebaju naučiti pisati hrvatska slova. Kod učenika koji se služe različitim glasovnim pismima, potrebno je posebno se baviti onim slovima kojima se u hrvatskome jeziku bilježe drugi glasovi te onima kojima se isti ili slični glasovi u dvama jezicima bilježe na drugi način. Stoga ostvarivanje obrazovnih postignuća početnoga pisanja ovisi o tome zna li korisnik Programa pisati i kakvu vrstu pisma.

5.1. Početno pisanje

5.1.1. Obrazovna postignuća početnoga pisanja

- razlikovati slova od drugih znakova;
- razlikovati značenja riječi, pisane riječi, skupova riječi i slikovnih rečenica (globalno);
- razumjeti i prepoznati (iskazati) pisane (logografske) poruke;
- prepoznati i napisati tiskana slova i razumjeti vezu s glasom na primjerima čestih i prototipnih riječi;
- raščlaniti riječi na glasove i slova;
- povezivati glasove i slova u cjelovitu riječ, a riječi u rečenicu (sinteza);
- prepisati točno riječ, a potom rečenicu i jednostavni tekst;
- razumjeti značenje napisane riječi, rečenica i jednostavnih tekstova;
- pisati pisana slova.

5.1.2. Temeljne kognitivne, metakognitivne i društveno-afektivne strategije

- koristiti se logografskim strategijama (slika i riječ);
- pisati riječi na temelju slike, kombinirajući tehnike pisanja (crta, šara, tekst) kao mogućnost izražavanja misli;
- uskladiti pokretne kinestetičke aktivnosti pojedinih dijelova tijela pri početnome pisanju;
- usvajati velika i mala tiskana slova latiničkoga pisma oponašanjem i učenjem po modelu.

5.1.3. Prijedlozi aktivnosti i sadržaja za poučavanje i učenje početnoga pisanja

- Uspostaviti vezu između glasa i odgovarajućega slova.

- Ilustrirati oblike slova.
- Pokazati pisanje riječi na temelju slike, kombinirati tehnike pisanja (crta, šara, tekst) kao mogućnost izražavanja misli.
- Pisati riječi na temelju slike, kombinirajući tehnike pisanja (crta, šara, tekst) kao mogućnost izražavanja misli.
- Pisati izraze koji se rabe prilikom upoznavanja, predstavljanja, pozdravljanja.
- Dopuniti riječi koje nedostaju u rečenici sastavljenoj od poznatih riječi ili onih čije značenje je razumljivo na temelju konteksta.
- Oblikovati rečenicu od zadanih usvojenih riječi.

5.2. Pisanje

5.2.1. Obrazovna postignuća pisanja

Nakon završetka programa učenik može:

- prepisati točno i čitljivo jednostavne rečenice, a potom kratke jednostavne tekstove;
- samostalno oblikovati i napisati izolirane izraze;
- samostalno oblikovati i napisati odgovor na pitanje i pitanje;
- prema predlošku ili samostalno oblikovati i napisati jednostavne rečenice o sebi: tko je, odakle dolazi, gdje živi i što radi;
- samostalno popuniti jednostavne obrasce;
- uz uputu ili samostalno oblikovati i napisati vezani tekst (sastavak) o događaju koji je čuo (pročitao) ili je u njemu sudjelovao poštujući kompoziciju: uvod, razrada i zaključak;
- uz uputu ili samostalno oblikovati i napisati vezani tekst (sastavak) o događaju koji je čuo (pročitao) na temelju zadanoga ili samostalno odabranoga predloška poštujući kompoziciju: uvod, razrada i zaključak;
- uz uputu ili samostalno oblikovati i napisati (*prepričati*) radnju filma, priču koju je čuo ili pročitao na temelju zadanog ili samostalno odabranog predloška;
- uz uputu ili samostalno oblikovati i napisati vezani tekst (sastavak): opis sebe, poznate osobe, poznatoga unutarnjega ili vanjskoga prostora poštujući kompoziciju: uvod, razrada i zaključak;
- uz uputu ili samostalno oblikovati i napisati vezani tekst (sastavak): opis sebe, poznate osobe, poznatog unutarnjeg ili vanjskog prostora poštujući kompoziciju: uvod, razrada i zaključak;
- uz uputu ili samostalno oblikovati i napisati vezani tekst (sastavak): opis osobe, unutarnjeg ili vanjskog prostora na temelju zadanoga ili samostalno odabranoga predloška poštujući kompoziciju: uvod, razrada i zaključak;
- izdvojiti i upotrebljavati pojedinačnu ideju (poruku) oblikujući pisani tekst;
- iznijeti svoj stav ili mišljenje o bliskoj i poznatoj temi oblikujući vezani tekst;

- izdvojiti i upotrebljavati ključne riječi oblikujući pisani tekst na temelju zadanog ili samostalno odabranog predloška;
- prepoznati i poštovati vrijednosti hrvatske i svoje kulture.

5.2.2. Temeljne kognitivne, metakognitivne i društveno-afektivne strategije

Tijekom pisanja i nakon njega učenik može:

- samostalno planirati temu ili sadržaj onoga što će pisati prije negoli započne pisati;
- samostalno pisati poštujući kompoziciju: uvod, razrada, zaključak na temelju zadanog ili samostalno odabranog predloška;
- samostalno oblikovati bilješke i natuknice,
- tražiti pomoć zbog nemogućnosti oblikovanja pisanih tekstova;
- tražiti pomoć zbog nepoznavanja pisanja pojedinih riječi ili izraza;
- tražiti pomoć zbog nepoznavanja pravopisnih pravila (veliko i malo slovo, sastavljeno i rastavljeno pisanje, razgodci);
- samostalno pratiti i procijeniti točnost napisanog na polju izraza i sadržaja;
- riječima koje ne zna objasniti značenje (parafrazirati) ili ih zamijeniti poznatim bliskoznačnicama;
- usvajati vještinu sažimanja teksta;
- osvijestiti potrebu za samoispravljanjem i potrebu za uzastopnim vježbanjem pisanja;
- povezivati nove riječi s poznatima riječima koje se odnose na poznate situacije, svakodnevicu, iskustvo, životno i školsko okruženje;
- služiti se jezičnim priručnicima s obzirom na dob i predznanje.

5.2.3. Prijedlozi aktivnosti i sadržaja za poučavanje i učenje

- Prepisati, a potom samostalno napisati poznate, prototipne i česte riječi prema slikovnom predlošku (školski pribor, dijelovi tijela, namještaj, članovi obitelji, imena prijatelja, igračke, namirnice, prijevozna sredstva).
- Uvježbati najprije prepisivanje, a potom pisanje koje se temelji na skupovima riječi (izrazima), rečenicama, tekstovima sljedećega sadržaja:
 - a) pozdravljanje, upoznavanje, opraštanje, ispričavanje odraslima i vršnjacima;
 - b) osobno predstavljanje (mjesto življenja, sredina iz koje dolazi);
 - c) obavijestima iz školskoga života, nazivi predmeta, raspored sati, ostali sadržaji važni za školski život.
- Samostalno napisati svoje ime, adresu, ime škole koju polazi.
 - a) Uvježbati pisanje dopunjavanjem tekstova ponuđenim poznatim riječima koje nedostaju u rečenici sastavljenoj od poznatih riječi ili onih čije značenje je razumljivo na temelju konteksta.
 - b) Vježbati oblikovanje rečenica od zadanih poznatih riječi.

- Dopuniti rečenicu odgovarajućim riječima bez ponuđenih riječi.
- Provoditi vježbe sastavljanja kratkih tekstova na temelju slika, ilustracija, fotografija.
- Vježbati oblikovanje i preoblikovanje rečenica od ponuđenih poznatih riječi te učenicima uz pomoć pitanja ili predložaka omogućiti povezivanje rečenica u tekst, potom tražiti objašnjenje namjere pisanja i značenja rečenica i kraćih tekstova.
- Samostalno popuniti obrasce za upis u školu, životopis, sastaviti molbu prema zadanom modelu.
- Prema modelu, na temelju natuknica, pitanja ili samostalno napisati vezani tekst o proživljenom događaju.
- Prema modelu, na temelju natuknica, pitanja ili samostalno opisati sebe, poznatu osobu, poznati unutarnji ili vanjski prostor.
- Upoznati socijalno-kulturološka obilježja zemlje i sredine iz koje učenik dolazi da bi se moglo planirati i organizirati poučavanje i učenje.
- Postupno upoznavati temeljna pravopisna pravila uz uporabu pravopisnoga priručnika: veliko početno slovo poznatih pojmova i rečeničnih znakova: točka, upitnik, uskličnik, zarez.

6. Međudjelovanje

U nastavku teksta navode se obrazovna postignuća u međudjelovanju pojedinih jezičnih djelatnosti. Daju se i prijedlozi tema i sadržaja s obzirom na ciljnu skupinu kojoj pripada učenik, odnosno napomene za provođenje aktivnosti, kao i strategije učenja, poučavanja i uporabe jezika.

6.1. Govorenje i razgovaranje

6.1.1. Obrazovna postignuća

Nakon završetka programa učenik može:

- razumjeti pitanja i oblikovati prikladne odgovore prilikom predstavljanja i upoznavanja;
- sudjelovati u razgovorima odgovarajući na jednostavna pitanja i oblikujući jednostavna pitanja;
- sudjelovati u raspravama u kojima može reći što želi, što mu se sviđa ili ne sviđa te objasniti svoj stav u didaktičkoj sredini tijekom nastavnoga sata ili vršnjačkim svakodnevnim situacijama;
- sudjelovati u razgovoru ili raspravi u kojoj se prepričavaju događaji iz svakodnevnog života, života škole;
- sudjelovati u razgovoru ili raspravi u kojoj se prepričavaju događaji ili razmjenjuju mišljenja i stavovi ili na temelju slušanja, čitanja ili gledanja.

6.2. Temeljne kognitivne, metakognitivne i društveno-afektivne strategije

Tijekom razgovora i nakon njega učenik može:

- tražiti pomoć zbog nerazumijevanja sugovornika;
- tražiti objašnjenje nepoznatih riječi i izraza;

- ponavljati izgovorene riječi i rečenice i uspoređivati ih s materinskim jezikom;
- izgovarati riječi sporijim tempom i razgovijetno govoriti, samostalno pratiti i procijeniti vlastiti izgovor;
- tražiti od sugovornika da govori sporije, razgovjetnije, glasnije, da ponovi ili preoblikuje izgovoreno;
- samostalno započeti razgovor i pozvati druge da se uključe u razgovor;
- tražiti pomoć zbog nemogućnosti sudjelovanja u razgovoru;
- uočiti vlastito odstupanje u govoru i osvijestiti potrebu samoispravljanja (potreba za uzastopnim ponavljanjem);
- ponavljati izgovorene riječi i rečenice radi otklanjanja odstupanja;
- samostalno povezati nepoznatu riječ s kontekstom i otkriti njezino značenje u govoru ili razgovoru;
- povezivati nove riječi s poznatima riječima koje se odnose na poznate situacije, svakodnevnicu, iskustvo, životno i školsko okruženje;
- nadzirati točnost uporabe riječi i pojmova s obzirom na kontekst govora ili razgovora;
- planirati slijed izlaganja;
- razlikovati kulturološke obrasce vođenja razgovora (sa starijom osobom, vršnjacima u slobodnom razgovoru ili u didaktičkoj sredini).

6.3. Prijedlozi aktivnosti i sadržaja za poučavanje i učenje

- Pozdravljanje pri susretu i odlasku u bližoj životnoj okolini i u školskoj sredini (učitelja, odraslih, vršnjaka, učenika i sl.).
- Predstavljanje sebe i drugih (osobni podatci, odakle je osoba i sl.).
- Obavijesti iz školskog života: predmeti, raspored sati, sadržaji važni za školski život.
- Kratke i jednostavne upute za snalaženje u prostoru: kako stići od kuće do škole i obrnuto pješice ili javnim ili školskim prijevozom, snalaženje na karti grada).
- Usmene (govorene) upute i zadaci školskih predmeta s obzirom na potrebe korisnika Programa
- Kao predložak za vježbe govorenja i razgovaranja mogu poslužiti školske obavijesti, vijesti na radiju, televiziji, internetu, novinama sa sljedećim temama:
 - a) svakodnevni školski događaji i problemi,
 - b) dogovor sastanka (brojevi, snalaženje na satu, adresa...),
 - c) svakodnevne životne situacije (trgovina, cijene, narudžba jela, prehrana).

7. Pisanje i dopisivanje

7.1. Obrazovna postignuća

Nakon završetka programa učenik može:

- samostalno oblikovati odgovore, pitanja i obavijesne tekstove u svakodnevnom životu i didaktičkoj sredini (elektronička pošta, SMS-poruke, didaktička situacija);
- započeti i završiti pismo (privatno i službeno) prikladnim izrazima;
- samostalno oblikovati i pisati tekst razglednice i osobnog pisma;
- samostalno upisati podatke u jednostavne obrasce;
- samostalno oblikovati vezani tekst: molba, žalba, kratko izvješće, biografija, tekst prezentacije o poznatoj temi i slično.

7.2. Temeljne kognitivne, metakognitivne i društveno-afektivne strategije

Tijekom pisanja i dopisivanja i nakon njih učenik može:

- samostalno planirati temu i sadržaj onoga što će pisati prije negoli započne pisati;
- samostalno pisati poštujući kompoziciju: uvod, razrada, zaključak na temelju zadanog ili samostalno odabranog predloška;
- tražiti pomoć zbog poteškoća u oblikovanju pisanih tekstova (kompozicija i rječnik);
- samostalno pratiti i procijeniti točnost napisanog na polju izraza i sadržaja;
- samostalno tražiti dodatne informacije koje se odnose na sastavljanje teksta (kompozicija, sadržaj ili rječnik);
- osvijestiti potrebu za samoispravljanjem i potrebu za uzastopnim vježbanjem pisanja;
- povezivati nove riječi s poznatima riječima u tekstu koje se odnose na poznate situacije svakodnevicu, iskustvo, životno i školsko okružje;
- obrazložiti svoje mišljenje i stav te kritički procijeniti tuđe tijekom dopisivanja;
- samostalno sažeti pojedinačne podatke;
- razlikovati kulturološke obrasce i uvrstiti ih tekst koji piše (starijoj osobi, vršnjacima ili u didaktičkoj sredini);
- služiti se jezičnim priručnicima s obzirom na dob i predznanje.

7.3. Prijedlozi aktivnosti i sadržaja za poučavanje i učenje

- Samostalno napisati svoje ime, adresu, ime škole koju polazi.
- Samostalno napisati poznate, prototipne i česte riječi prema slikovnom predlošku (školski pribor, dijelovi tijela, namještaj, članovi obitelji, imena prijatelja, igračke, namirnice, prijevozna sredstva).
- Uvježbati pisanje koje se temelji na skupovima riječi (izrazima), rečenicama, tekstovima sa sljedećim temama:
 - a) pozdravljanje, upoznavanje, opraštanje, ispričavanje odraslima i vršnjacima
 - b) osobno predstavljanje (mjesto življenja, sredina iz koje dolazi)
 - c) obavijesti iz školskoga života, nazivi predmeta, raspored sati, ostali sadržaji važni za školski život

- Vježbati oblikovanje rečenica (izjavnih i upitnih) od zadanih poznatih riječi.
- Vježbati pismeno odgovaranje na pitanja (popunjavanje upitnika, obrazaca).
- Vježbati oblikovanje poruke, dopisa, kraćega pisma (s privatnim ili službenim sadržajem).
- Provoditi vježbe sastavljanja kratkih tekstova na temelju slika, ilustracija, fotografija.
- Vježbati oblikovanje i preoblikovanje rečenica od ponuđenih poznatih riječi te im uz pomoć pitanja ili predložaka omogućiti povezivanje rečenica u tekst, potom tražiti objašnjenje namjere pisanja i značenja rečenica i kraćih tekstova.
- Napisati vezani tekst o proživljenom događaju prema zadanom modelu i samostalno.
- Opisati sebe, poznati unutarnji ili vanjski prostor sažimajući pojedinačne informacije.
- Upoznati socijalno-kulturološka obilježja zemlje i sredine iz koje učenik dolazi da bi se moglo planirati i organizirati poučavanje i učenje te ga upoznati s hrvatskim socijalno-kulturološkim obilježjima.
- Postupno upoznavati temeljna pravopisna pravila uz uporabu pravopisnoga priručnika: veliko početno slovo poznatih pojmova i rečenični znakovi: točka, upitnik, uskličnik, dvotočje, zarez.

8. Slušanje i pisanje

8.1. Obrazovna postignuća

Nakon završetka programa na temelju slušnih izgovorenih ili snimljenih predložaka učenik može:

- raščlaniti zvukove (glasove) i sintetizirati ih u napisanu riječ nakon slušanja;
- samostalno napisati riječ, izolirane izraze i jednostavne rečenice nakon slušanja;
- samostalno napisati odgovore na pitanje na temelju izgovorenih pitanja;
- sastaviti jednostavan tekst sastavljen od rečenica u nizu na temelju izgovorenih pitanja ili ključnih riječi;
- samostalno oblikovati vezani tekst: poruku, obavijest, kratak opis na temelju usmene upute i predloška;
- oblikovati i napisati vezani tekst (sastavak) o događaju poštujući kompoziciju: uvod, razrada i zaključak na temelju usmenog predloška;
- oblikovati i napisati vezani tekst na temelju usmeno zadanog predloška ili samostalno odabranog predloška;
- uz usmenu uputu ili samostalno izdvojiti i u pisanome tekstu upotrebljavati pojedinačnu ideju (poruku);
- uz usmenu uputu ili samostalno izdvojiti i pisanome tekstu upotrebljavati ključne riječi.

8.2. Temeljne kognitivne, metakognitivne i društveno-afektivne strategije

Tijekom slušanja i pisanja te nakon njih učenik može:

- tražiti pomoć zbog nerazumijevanja rečenice, skupa riječi ili riječi i nemogućnosti oblikovanja pisanih tekstova (kompozicija i rječnik);
- samostalno pratiti i procijeniti točnost napisanoga na polju izraza i sadržaja;
- samostalno tražiti dodatne informacije koje se odnose na sastavljanje teksta (kompozicija i rječnik);
- samostalno povezati nepoznatu riječ s kontekstom i otkriti njezino značenje u rečenicama u okviru teksta, a potom ju upotrijebiti oblikujući pisani tekst;
- samostalno pisati vezani tekst poštujući kompoziciju: uvod, razrada, zaključak na temelju zadanog ili samostalno odabranog slušnoga predloška;
- razlikovati kulturološke obrasce i uvrstiti ih u tekst koji piše (obraćanje starijoj osobi, vršnjacima u slobodnom razgovoru ili u didaktičkoj sredini);
- služiti se jezičnim priručnicima s obzirom na dob i predznanje.

8.3. Prijedlozi aktivnosti i sadržaja za poučavanje i učenje

Navedene aktivnosti i sadržaje valja poučavati, učiti i uvježbavati na temelju slušnih predložaka (izgovorenih ili snimljenih) obavijesnih, neknjiževnih i književnih tekstova te pismeno oblikovati obavijesne i neknjiževne tekstove.

- Samostalno napisati svoje ime, adresu, ime škole koju polazi.
- Samostalno napisati poznate prototipne i česte riječi (školski pribor, dijelovi tijela, namještaj, članovi obitelji, imena prijatelja, igračke, namirnice, prijevozna sredstva).
- Uvježbati pisanje koje se temelji na skupovima riječi (izrazima), rečenicama, tekstovima sa sljedećim sadržajem:
 - a) pozdravljanje, upoznavanje, opraštanje, ispričavanje odraslima i vršnjacima
 - b) predstavljanje sebe i drugih (osobni podatci, mjesto življenja)
 - c) obavijesti iz školskoga života, nazivi predmeta, raspored sati, ostali sadržaji važni za školski život.
- Vježbati oblikovanje rečenica od zadanih riječi iz slušnoga predloška.
- Vježbati oblikovanje i preoblikovanje rečenica iz slušnoga predloška od ponuđenih poznatih riječi te im uz pomoć pitanja ili uputa omogućiti povezivanje rečenica u tekst, potom tražiti objašnjenje namjere pisanja i značenja rečenica i kraćih tekstova.
- Napisati vezani tekst o proživljenom događaju prema zadanom predlošku, a ako je moguće i samostalno.
- Opisati sebe, poznati unutarnji ili vanjski prostor sažimajući pojedinačne informacije.
- Upoznati socijalno-kulturološka obilježja zemlje iz koje učenik dolazi da bi se moglo planirati i organizirati poučavanje i učenje te ga upoznati s hrvatskim socijalno-kulturološkim obilježjima.
- Postupno upoznavati temeljna pravopisna pravila uz uporabu pravopisa: veliko početno slovo poznatih pojmova i rečeničnih znakova: točka, upitnik, uskličnik, dvotočje, zarez.

9. Čitanje i govorenje

9.1. Obrazovna postignuća

Na temelju pročitanih predložaka:

- razumjeti i ponoviti ustaljene izraze i obavijesne tekstove: pozdravljanja, upoznavanja, predstavljanja;
- samostalno odgovoriti na pitanja;
- samostalno prepričati tekst u nekoliko rečenice u nizu;
- samostalno prepričati tekst u nekoliko rečenica u nizu dodajući novine;
- samostalno opisati (ili ako je to moguće objasniti) što mu se sviđa ili ne sviđa u tekstu ili izreći svoj stav najprije uz pomoć pitanja, a potom samostalno;
- izdvojiti i objasniti pojedinačnu ideju (poruku) teksta uz pomoć pitanja, a ako je moguće i samostalno;
- samostalno prepričati tekst, dodajući novine, i objasniti svoj stav;
- govoriti tekst uz pomoć bilješka ili natuknica;
- uz uputu i samostalno izdvojiti i upotrebljavati pojedinačnu ideju (poruku);
- uz uputu i samostalno izdvojiti i upotrebljavati ključne riječi (potrebne i bitne).

9.2. Temeljne kognitivne, metakognitivne i društveno-afektivne strategije

Na temelju pročitanih predložaka:

- samostalno povezati nepoznatu riječ s kontekstom i otkriti njezino značenje u jednostavnim rečenicama i tekstovima,
- globalno čitati riječi i skupove riječi, rečenice i jednostavne obavijesne, neknjiževne i književnoumjetničke tekstove,
- upotrebljavati vlastite bilješke prilikom izlaganja,
- osvijestiti važnost pojedinih faza učenja da bi riješili zadatak, došli do cilja,
- koristiti se rječnikom i jezičnim priručnicima s obzirom na dob i predznanje učenika,
- razlikovati kulturološke obrasce i uvrstiti ih pišući tekst (sa starijom osobom, vršnjacima u slobodnom razgovoru ili u didaktičkoj sredini).

9.3. Prijedlozi aktivnosti i sadržaja za poučavanje i učenje

Navedene aktivnosti i sadržaje valja poučavati, učiti i uvježbavati na temelju tiskanih i rukom pisanih jednostavnih obavijesnih, neknjiževnih i književnih tekstova.

- Uspostaviti vezu između glasa i odgovarajućega slova.
- Pokazati pisanje riječi na temelju predloška.
- Dopuniti riječi koje nedostaju u izgovorenoj rečenici sastavljenoj od poznatih riječi ili onih čije značenje je razumljivo na temelju konteksta.
- Oblikovati pisanu rečenicu od zadanih izgovorenih riječi.

- Zapisivanje osnovnoga rječnika (prototipne i česte riječi) zbog snalaženja u školskoj i svakodnevnoj sredini gdje učenik boravi.
- Oblikovati i preoblikovati rečenice od ponuđenih riječi.
- Napisati vezani tekst o događaju prema zadanomu predlošku, a ako je moguće i samostalno.

10. Čitanje i pisanje

10.1. Obrazovna postignuća:

Na temelju pročitanih predložaka:

- prepisati slova, riječi, jednostavne rečenice i tekstove na temelju zadanog predloška i samostalno, točno i čitljivo;
- razumjeti i odgovoriti na pitanja koja se odnose na jednostavni obavijesni tekst, opis, i događaj (priču);
- razumjeti i odgovoriti na jednostavnu uputu, objašnjenje, izlaganje (matematički zadaci, udžbenički tekstovi iz drugih nastavnih predmeta);
- razumjeti poruku iz jednostavnoga obavijesnoga teksta;
- oblikovati i napisati izolirane izraze, jednostavne rečenice o sebi: tko je, odakle dolazi, gdje živi i što radi prema predlošku i samostalno;
- oblikovati i napisati vezani tekst (sastavak) o događaju poštujući kompoziciju: uvod, razrada i zaključak na temelju zadanog ili samostalno odabranog predloška;
- oblikovati i napisati vezani tekst (sastavak): opis sebe, poznate osobe, poznatog unutarnjeg ili vanjskog prostora poštujući kompoziciju: uvod, razrada i zaključak uz pomoć zadanog, ili samostalno odabranog predloška;
- oblikovati i napisati (*prepričati*) jednostavni događaj na temelju zadanog ili samostalno odabranog predloška;
- samostalno popuniti jednostavne obrasce;
- izdvojiti i upotrebljavati pojedinačnu ideju (poruku) oblikujući pisani tekst te objasniti svoj stav na temelju zadanog ili samostalno odabranog predloška;
- izdvojiti i upotrebljavati ključne riječi oblikujući pisani tekst na temelju zadanog ili samostalno odabranog predloška;
- prepoznati i poštovati vrijednosti hrvatske i svoje kulture.

10.2. Temeljne kognitivne, metakognitivne i društveno-afektivne strategije

Na temelju pročitanih predložaka:

- globalno čitati riječi i skupove riječi, rečenice i jednostavne obavijesne, neknjiževne i književnoumjetničke tekstove
- samostalno povezati nepoznatu riječ s kontekstom i otkriti njezino značenje u jednostavnim rečenicama i tekstovima
- ovladati pisanjem rečenica i kraćih, prilagođenih, obavijesnih, neknjiževnih i književnoumjetničkih tekstova

- upotrebljavati vlastite bilješke prilikom pisanja
- osvijestiti važnost pojedinih faza učenja da bi riješili zadatak, došli do cilja
- razlikovati kulturološke obrasce i uvrstiti ih pišući tekst (sa starijom osobom, vršnjacima u slobodnom razgovoru ili u didaktičkoj sredini)
- koristiti se rječnikom i jezičnim priručnicima s obzirom na dob i predznanje učenika.

10.3. Prijedlozi aktivnosti i sadržaja za poučavanje i učenje

Navedene aktivnosti i sadržaje valja poučavati, učiti i uvježbavati na temelju tiskanih i rukom pisanih jednostavnih obavijesnih, neknjiževnih i književnih tekstova.

- Uspostaviti vezu između glasa i odgovarajućega slova.
- Pokazati pisanje riječi na temelju tiskanog i rukom pisanog predloška.
- Dopuniti riječi koje nedostaju u izgovorenoj rečenici sastavljenoj od poznatih riječi ili onih čije značenje je razumljivo na temelju konteksta.
- Oblikovati pisanu rečenicu od zadanih izgovorenih riječi.
- Oblikovati i preoblikovati rečenice od ponuđenih izgovorenih riječi.
- Zapisivanje osnovnoga rječnika (prototipne i česte riječi) zbog snalaženja u školskoj i svakodnevnoj sredini gdje učenik boravi.
- Napisati vezani tekst o odslušanom događaju prema zadanom modelu, a ako je moguće i samostalno.